

PRIVÁTNÍ PRAXE LÉKAŘŮ V EU

Jana Svatoňová

Tento článek svým obsahem navazuje na problematiku postavení pracovníka – lékaře v Evropské unii, včetně jeho práv spojených s výkonem tohoto povolání (tj. právo na vstup a pobyt na území členského státu výkonu práce, přístup k zaměstnání a ostatní práva, vedle otázky uznávání kvalifikačních předpokladů a používání dosažených titulů), probranou v předcházejícím článku „Postavení lékařů v EU“⁽¹⁾. Zatímco posledně zmíněný článek se zaměřil na lékaře v pozici zaměstnance (ať už byl jejich zaměstnavatel státním nebo soukromým subjektem), následující řádky svoji pozornost zaměří na privátní praxi lékařů.

Evropská úprava totiž rozlišuje ekonomicky činné osoby, na které se vztahuje svoboda volného pohybu, na několik kategorií. První sdružuje osoby pracující pro jiný subjekt pod jeho vedením a za odměnu (pracovníky v pracovním poměru nebo obdobném poměru). Druhá kategorie osob vykonává tzv. nezávislou činnost (tj. svobodná povolání, dále ti, kteří zaměstnávají sami sebe – živnostníci nebo zaměstnávají jiné – podnikatelé). Třetí kategorií představují tzv. poskytovatelé služeb, kdy subjekt se sídlem na území jednoho členského státu poskytuje služby na území jiného členského státu, aniž by se sám přemísťoval. Soubor práv osob z druhé a třetí kategorie se poněkud liší od osob první kategorie – pracovníků, neboť nejsou u nikoho zaměstnáni. Na evropské úrovni je právo příslušníka jednoho členského státu se na území státu druhého usadit (čl. 43–48) nebo zde poskytovat služby (čl. 49–55) upraveno jednou ze zakládajících smluv – Smlouva o založení Evropského společenství z roku 1957 (dále jen „Smlouva o ES“). Svobodu usazování Evropský soudní dvůr definoval jako právo zahajovat a vykonávat samostatnou výdělečnou činnost na území jiného členského státu po přesně nedefinované období⁽²⁾. Právo poskytovatele služeb z členských států, kteří podnikají v jiném státě, než je stát příjemce služeb, nesmí být omezeno, vyjma některých případů (viz. čl. 45–47 Smlouvy o ES, tj. z důvodu účasti na výkonu státní moci, kvalifikačních předpokladů, veřejné bezpečnosti, pořádku a ochrany zdraví). Stejná omezení platí i pro právo usazování. Hranice mezi právem na usazování a právem na poskytování služeb není v některých případech jednoznačná. Judikatura Evropského soudního dvora a příslušné směrnice (které jsou předmětem výkladu níže) začlenila výkon lékařského povolání do práva na usazování.

Historie evropské úpravy

Článek 43 Smlouvy o ES nejdříve ve svém prvním odstavci negativně vymezuje zákaz omezování práva na usazování (nejen) lékařů, teprve ve druhém odstavci pozitivně stanovuje obsah tohoto práva (tj. „...zaha-

jovat a vykonávat samostatnou výdělečnou činnost...“) za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky, právními předpisy státu výkonu této činnosti. Smlouva tak členským státům ukládá povinnost rovnocenného zacházení státních příslušníků s nestátními příslušníky po dobu výkonu jejich povolání v hostujícím státě.

Článek 44 Smlouvy o ES původně Radě ukládal přijetí obecného programu na zrušení omezení svobody usazování, což se nakonec v roce 1961 stalo. Program svým obsahem eliminoval omezení svobody usazování vyplývající z vnitrostátního práva členských států nebo administrativních postupů před úřady členských států ve vztahu k podmínkám výkonu výdělečné činnosti, délce pobytu, daňovému zatížení a ostatním opatřením, jež by mohly ztížit výkon výdělečných aktivit. Program rovněž dopadl i na oblasti, které mohly (byť i nepřímo) výkon výdělečné činnosti komplikovat, jako uzavírání smluv, nabývání majetku, přístup k úvěru nebo přijímání státní podpory. Toto přechodné období bylo následně vystřídáno přijetím směrnice č. 89/48, o uznávání dosaženého vzdělání bez ohledu na to, jak bylo kvalifikace dosaženo. Tato úprava se vztahuje na všechny osoby, pro lékařské povolání pak platí zvláštní režim stanovený směrnicí č. 93/16. Právě zmíněná směrnice obsahuje výčet certifikátů (o dosaženém vzdělání) jednotlivých členských zemí, který je každý hostující členský stát povinen lékaři uznat. Současně je článkem 23 směrnice vymezeno, jaký rozsah znalostí a dobu studia (přínejmenším šest let) má daný certifikát prokazovat. Ve zvláště odůvodněných individuálních případech lze osobě udělit výjimku z požadovaného denního studia. Členské státy, které nevyžadují úplné vzdělání dle podmínek článku 23, si stanoví národní úpravou absolvování speciální přípravy (studia) pro výkon lékařského povolání (článek 30 a násl.) v hostujícím členském státě. Uznání certifikátů mají stejný účinek (tj. umožňují výkon lékařského povolání) na území státu příslušnosti, jako v hostujícím státě.

Judikatura Evropského soudního dvora

Evropský soudní dvůr ve svých rozhodnutích dospěl k závěru o přímém účinku (3) čl. 43 přesto, že striktně vzato tento článek zcela nesplňuje podmínky této zásady, stanovené v případě *van Gend en Loos*. Ještě před uplynutím přechodného období (tj. do doby přijetí prováděcích směrnic) a pokud omezení výkonu povolání nebylo založeno na diskriminaci z důvodu státní příslušnosti (např. český občan, který vystudoval lékařskou fakultu v jiném členském státě by se tamtéž nemohl stát členem lékařské komory z důvodu svojí státní příslušnosti (4)), se objevily pochyby ohledně přímého účinku čl. 43 (svoboda usazování). Jinými slovy vyvstala otázka, zda by bylo možné úspěšně toto právo před soudem uplatnit ještě před přijetím prováděcích směrnic. Uvedme pro názornost příklad. Mohlo by odmítnutí příslušných úřadů členského státu k provozování lékařské praxe, odůvodněné odlišným vzdělávacím systémem, založit porušení čl. 43, tj. nedovolené omezování práva usadit se a zahájit tuto výdělečnou činnost? Ještě před přijetím směrnic týkajících se uznávání dosažené kvalifikace, se před Evropským soudním dvorem objevily spory založené nikoli výhradně na státní příslušnosti, ale právě na adekvátnosti dosaženého vzdělání. Evropský soudní dvůr dospěl k závěru (5), že subjekt (lékař), který je předmětem úpravy práva Společenství (zde rozuměj čl. 43 – svoboda usazování), nemůže být zbaven prospěchu z této úpravy vyplývající pouze na základě skutečnosti, že pro danou profesi dosud nebyla přijata prováděcí směrnice. Absence prováděcích směrnic (ani národní úpravy) tedy nebyla překážkou přímého účinku čl. 43 v takovýchto případech.

Evropský soudní dvůr šel ve svém výkladu ještě dále, když konstatoval, že vnitrostátní úřady členských států jsou povinny vzít do úvahy jakékoli dosažené vzdělání i praxi, doložené příslušným certifikátem z jiného členského státu. V případě, že dosažené znalosti a schopnosti odpovídají požadavkům stanoveným národní úpravou pro příslušnou profesi, je členský stát povinen tuto kvalifikaci

uznat a případně žadateli vysvětlit, proč je v jeho případě jím dosažená kvalifikace nedosta- tečná. Právě popsany výklad svým obsahem koresponduje obsahu později přijaté obecné prováděcí směrnice č. 89/48, o uznávání do- saženého vzdělání bez ohledu na to, jak bylo kvalifikace dosaženo. Článek 43 (svoboda usazování) však členským státům neukládá závazek, aby žadateli umožnily dosáhnout vnitrostátní úpravou požadované úrovně (ob- sahu) kvalifikace prostřednictvím adaptačního období (6). Tento závazek se objevil až ve směrnici č. 89/48, která pro případ velkých rozdílů spočívajících ve vzdělání a praxi, nebo struktuře dané profese, zavedla systém adap- tačního období nebo znalostního testu.

Směrnice č. 89/48 v obecné rovině zajišťuje, aby osoba, která získala příslušné post středoškolské vzdělání a absolvovala i požadovanou praxi v rámci Evropské unie, nebyla odmítnuta pouze z titulu neadekvátní kvalifikace. Pokud totiž tato osoba (žadatel) současně splňuje obě podmínky uvedené v předcházející větě, ale liší se v určitém rozsahu co do délky studia, případně praxe nebo i obsahově náplně, pak je třeba přikročit k volbě adaptačního systému nebo znalostní- ho testu (příčemž volba je na žadateli).

Osobní působnost prováděcích směrnic

Jak Smlouva o ES, tak ani prováděcí směrnice nedopadají na situace, kdy přísluš- ník členského státu získal vzdělání a praxi mimo území Evropské unie nebo je žadatelem osoba státní příslušnosti nečlenského státu. Před Evropský soudní dvůr se tak dostaly i pří- pady, kdy např. (7) francouzský státní přísluš- ník získal v Libanonu (tedy mimo území Evrop- ské unie) kvalifikaci zubního lékaře a belgické úřady mu takto získané vzdělání uznaly za odpovídající belgické úpravě a současně mu povolily zahájit soukromou praxi. Naproti tomu jeho žádosti nebylo vyhověno v zemi jeho stát- ní příslušnosti. Evropský soudní dvůr zde kon- statoval, že vzdělání a praxe dosažené mimo území členských států nespádají do regulace směrnice č. 89/48 a pokud jeden členský stát uznává takto dosažené vzdělání, nezavazuje tímto ostatní členské ke stejnému jednání. Po- kud se konkrétní členský stát rozhodne takto dosažené vzdělání uzнат, je současně povinen žadateli započítat i případnou praxi, dosaže- nou v dané profesi již v jiném členském státě. Příslušníci nečlenských států (i když studovali v Evropské unii) nemají žádná práva, garanto- vaná evropskou úpravou, ohledně uznávání kvalifikace nebo svobody usazování.

Protože čl. 43 (svoboda usazování) může být uplatněn příslušníkem kteréhokoli členské- ho státu, lze jej tedy aplikovat ve všech zemích

Evropské unie, včetně státu vlastní příslušnos- ti (např. český občan získá potřebné lékařské vzdělání ve Francii, ale své povolání chce vykonávat na území České republiky).

Ostatní práva

Právní úprava lékařů se soukromou praxí (na rozdíl od lékařů–pracovníků) doposud nemá směrnicí upravující sociální a daňové výhody, bytové podmínky nebo práva na vzdě- lání dětí těchto lékařů. Jestliže lékařům–pra- covníkům (včetně jejich rodinných příslušníků a osob jimi vyživovaných podmíněně) náleží tato a další práva na základě směrnice č. 1612/ 68 (8), pak lékařům se soukromou praxí takové postavení evropská úprava přímo negarantuje jak na úrovni Smlouvy o ES, tak ani na základě prováděcí směrnice. Jestliže k uplatnění práv na základě směrnice č. 1612/68 lékař–pra- covník nepotřeboval tvrdit a prokázat vazbu mezi prospěchem z těchto práv vyplývajících a schopností/možností vykonávat svoji práci, tak v případě samostatné výdělečné činnosti je tomu právě naopak. Pokud by absence těchto práv nebo výhod udělených pouze pro vlastní státní příslušníky byla překážkou k vý- konu samostatné výdělečné činnosti, pak jsou chápána jako omezení dle čl. 43. Podle čl. 43 lze totiž zahájit a vykonávat lékařskou soukro- mou praxi výhradně za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky.

Rízení o uznání kvalifikace

Všechny shora uvedené informace lze shr- nou do následujícího závěru. Evropská úpra- va lékařům (státním příslušníkům členských států) umožňuje zahájit a vykonávat samostat- nou výdělečnou činnost na území hostujícího členského státu. Současně zajišťuje, aby ji osoby vykonávající soukromou lékařskou pra- xi mohly realizovat za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky. Tento systém regulace se snaží zabránit diskriminaci na zá- kladě státní příslušnosti (jedna ze základních zásad v Evropské unii), ale především řeší a reaguje na skutečnost, že vzdělávací systé- my členských států nejsou totožné. Proto byla Radou přijata řada směrnic, z nichž pro lékaře jsou relevantní a nejdůležitější dvě – směrnice č. 89/48, o uznávání dosaženého vzdělání bez ohledu na to, jak bylo kvalifikace dosaženo, kterou pak modifikuje směrnice č. 93/16, pro případ výkonu lékařského povolání, tj. splnění speciálních kvalifikačních předpokladů (9) (bez ohledu na to, zda jde o lékaře pracovníka nebo o soukromou praxi).

Před zahájením soukromé lékařské praxe v hostujícím státě je tedy třeba, aby dotýčná osoba předložila svoji žádost před příslušným národním orgánem hostujícího státu (určený vnitrostátní úpravou), který ji přezkoumá jed-

nak z pohledu směrnice č. 93/16 (tj. splnění kvalifikačních předpokladů), tak i z hlediska vnitrostátní úpravou stanovených dalších podmínek (jenž dopadají i na příslušníky hos- tujícího státu – viz. díkce čl. 43 Smlouvy o ES). V případě kladného vyřízení žádosti se lékař tam, kde je členství povinné, zaregistruje na lékařské komoře hostujícího státu. Nevyhovění žádosti je třeba v rozhodnutí řádně odůvodnit z důvodu napaadatelnosti před soudem hos- tujícího státu.

Shodně jako u lékařů – pracovníků, jsou i v případě soukromé lékařské praxe (směrnicí č. 73/148) upraveny podmínky (10) vstupu a pobytu lékařů, včetně jejich rodinných pří- slušníků na území státu výkonu výdělečné činnosti.

Hostující stát je za podmínek stanovených směrnicemi č. 89/48 a č. 93/16 povinen žada- telu uzнат dosažené vzdělání a praxi v oboru. K dalším předpokladům přihlíží, jen pokud tak určí jeho právní řád bez rozdílu mezi státními a nestátními příslušníky. Alespoň takto lze shr- nou podmínky výkonu lékařské soukromé pra- xe v rámci Evropské unie za stávající úpravy.

Reforma systému uznávání kvalifikace – obecně

V souvislosti s rozšířením Evropské unie o nové členy, vyvstala potřeba vytvořit jednotnější, průhlednější a pružnější právní režim uznávání profesních kvalifikací. Proto již v březnu 2002 byl Komisí přijat návrh (11) reformy systému uznávání profesních kvalifikací, který by (po završení legislativní procedury) měl nabyt účinnosti v roce 2005. Čímž se právě zmíněný návrh nutně dostává do centra pozornosti českých lékařů.

Návrh se vztahuje na státní příslušníky členských států, kteří si přejí provozovat regu- lovanou profesi v jiném členském státě, než ve kterém získali potřebnou kvalifikaci (bez ohledu na to, zda zaměstnávají sami sebe nebo jsou zaměstnanci). Návrh představuje unifikaci tří obecných směrnic (směrnice č. 89/48, č. 92/51, č. 1999/42) o systému uznávání profesní kvalifikace, včetně dvanácti dalších sektorových směrnic (mj. i směrnice č. 93/16 pro lékaře), do jednoho právního textu.

Návrh opět umožňuje získat v hostujícím členském státě osobě přístup k profesi a užívání stejných práv, která jsou přiznána státním pří- slušníkům hostujícího státu. Pouze v případě, kdy kvalifikace vyžadovaná ve státě původu nebude přesně odpovídat úpravě v hostujícím státě, může hostující stát po žadateli požadovat splnění kompenzačních opatření (tj. adaptační- ho období nebo znalostního testu, volba závisí na žadateli). Samozřejmě, že podmínky určené právem hostujícího státu pro výkon příslušné profese platí i pro hostující osoby.

Návrh upravuje i oblast volného poskytování služeb, a to jako výkon profese v jiném členském státě po dobu ne delší než šestnáct týdnů za rok. Poskytování služeb na území jiného státu než je jejich poskytovatel usazen, je tak založeno (na rozdíl od svobody usazování) na dočasném nebo příležitostném principu, přičemž tyto služby jsou poskytovány bez povinnosti zažádat o uznání kvalifikace (s určitou výjimkou v případě přesídlení).

Nás však (pro potřeby lékařské profese) zajímá definice svobody usazování, jež spočívá v možnosti usadit se v hostujícím státě za účelem výkonu dané profese na stabilním základě. Návrh obsahuje tři stávající systémy uznávání:

- obecný systém pro uznávání profesní kvalifikace (kapitola první návrhu), který se aplikuje na profese, jež nejsou vyjmenovány v jiné kapitole, zde se uplatňují kompenzační opatření (tj. adaptační období nebo znalostní test)
- systém automatického uznávání kvalifikace osvědčené profesní zkušenosti (kapitola druhá návrhu) pro oblast průmyslu, dále řemesla a obchodní aktivity vypočtené v návrhu
- systém automatického uznávání kvalifikací některých specifických profesí, kam mimo jiné spadají právě i lékaři.

Systém upravený kapitolou první je tedy omezen (modifikován) systémem kapitoly druhé nebo třetí v závislosti na profesi žadatele. Obecný systém rozlišuje pět stupňů profesní kvalifikace podle úrovně vzdělání. Kompetentní úřad hostujícího státu umožní přístup k výkonu profese za stejných podmínek jako pro své státní příslušníky, pokud žadatel osvědčí kvalifikaci alespoň o stupeň nižší než vyžaduje hostující stát, pokud akt uznání nepodmíní ukončením adaptačního období nebo znalostním testem. Návrh zavádí možnost profesních asociací, definovat na evropské úrovni standardy stupňů profesních kvalifikací, na jejichž základě Komise může přijmout rozhodnutí, která státy zbaví možnosti uložit žadateli splnění kompenzačních opatření, pokud splňuje podmínky vyplývající z rozhodnutí Komise.

Lékařské povolání

Lékařské profesi je věnována kapitola 3 návrhu (která modifikuje kapitolu 1), jež speciálně stanoví minimum přípravy (vzdělání) za účelem dosažení ekvivalence v kvalifikaci lékařů. Pro povolání lékaře je důležitá i doložka V. návrhu. Doložka V., v části 5.1.1., vymezuje pojem základní přípravy lékařů, svým obsahem odpovídající studiu na lékařské fakultě v České republice. Následující části (tj. 5.1.2.,

5.1.3. a 5.1.5.) tabulkově vyjmenovávají instituci, která vydává doklad o lékařské kvalifikaci, jeho označení a tomu odpovídající titul, vždy pro každý členský stát zvlášť. Tabulky se liší pro základní přípravu, dále pro lékaře specialisty a konečně i pro praktické lékaře. V případě lékařů obecně platí, že základní lékařská příprava vždy předchází specializované přípravě nebo vzdělávání praktických lékařů. Základní lékařská příprava trvá nejméně šest let a spočívá v získávání teoretických i praktických znalostí na univerzitě nebo jí odpovídající instituci a to pod jejím dozorem. Po úspěšném ukončení základní lékařské přípravy je potřeba, v případě lékařů specialistů, získat další teoretické a praktické poznatky na univerzitě nebo v jiném uznávaném středisku (na plný, výjimečně částečný úvazek) po dobu minimálně ne kratší, než kterou stanoví Doložka V v bodě 5.1.4 (např. pro obecnou chirurgii tato doba činí pět let). Podobně u praktických lékařů je nutné po základní přípravě absolvovat praxi v k tomu určené nemocnici za účelem vydání certifikátu tuto skutečnost osvědčující (délka praxe zde činí dva roky, pro případ certifikátů vydaných po 1. lednu 2006 se praktická příprava prodlužuje na dobu tří let).

Závěrem

Hostující stát musí lékařům a zubařům umožnit přístup k výkonu jejich profese, pokud prokáží, že v minulosti dosáhli konkrétní kvalifikaci uvedenou v příslušné tabulce Doložky V. návrhu. Tímto způsobem je garantována shodná úroveň znalostí a zkušeností lékařů v různých specializacích.

Procedura uznávání kvalifikace nedoznává žádných změn. I nadále bude žadatel povinen kompetentnímu úřadu hostujícího státu předložit žádost spolu s dalšími dokumenty vypočtenými v Doložce VII. návrhu (tj. doklad prokazující státní příslušnost, kopii osvědčení o profesní způsobilosti nebo kopii dokladu o získané kvalifikaci, kde je to vyžadováno, tak i kopii dokladu o absolvování praxe, hostující stát může stanovit i doložení této skutečnosti, jako např. bezúhonnost, zdravotní stav nebo finanční situace). Úřad má jeden měsíc na to, aby žadatele vyzval k doplnění chybějících dokumentů. Do tří měsíců od doručení žádosti je třeba o ní rozhodnout. Pokud žádosti není vyhověno, tak musí být řádně odůvodněna. Jestliže žadatel s takovým výsledkem řízení nesouhlasí nebo nebylo-li ve tříměsíční lhůtě rozhodnuto vůbec, je žadatel oprávněn toto rozhodnutí napadnout u soudu hostujícího státu.

Lékaři budou oprávněni nosit tituly (nebo i jejich zkratky), stejně jako jim odpovídající tituly hostujícího státu. Pouze v případě, kdy je profese lékařů regulovaná asociací nebo

organizací (viz. Doložka I. návrhu) hostujícího státu, se lékaři budou muset stát jejím členy, aby mohli oprávněně nosit svůj titul.

Každý členský stát bude navíc povinen zřídit na svém území tzv. kontaktní místa za účelem poskytování informací občanům ohledně pravidel uznávání kvalifikace, případně jim pomáhat při uplatňování jejich práv v této oblasti.

Pro názornost uvedme praktický příklad, např. český chirurg s dvěmi atestacemi a patnáctiletou praxí musí ke své žádosti o uznání profesní kvalifikace doložit doklad o státní příslušnosti, diplom o úspěšném absolvování lékařské fakulty na území ČR, včetně dokladu osvědčující obě atestace a působení (praxi) v příslušném zařízení/ch. Pověřený orgán hostujícího státu přezkoumá, zda osvědčené znalosti a doba studia (minimálně 6 let) odpovídá podmínkám stanoveným směrnicí č. 93/16. Výsledek řízení může ovlivnit i přechodné období, je-li sjednáno.

Po roce 2005 bude muset lékař – žadatel k podané žádosti přiložit doklady uvedené v Doložce VII. návrhu (viz. druhý odstavec části „Závěrem“), tímto úkonem zahájí řízení o uznání kvalifikace. Z hlediska předkládaných dokladů osvědčujících profesní kvalifikaci o průběhu řízení reforma nepřináší žádné změny. Reforma dopadá (z hlediska probírané problematiky) až na samotnou přezkoumnou činnost hostujícího orgánu, protože přesně stanoví, kterou kvalifikaci (doloženou certifikátem uvedeným v tabulce Doložky V. návrhu pro každý členský stát zvlášť) musí hostující orgán uznat bez dalšího zkoumání. V našem případě chirurga základní lékařskou přípravu osvědčí vysokoškolský diplom (6 let), specializovanou přípravu pak doloží oběma atestacemi a dosaženou praxí v zařízení/ch, kde doposud působil. Jelikož Doložka V. v bodě 5.1.4. pro obecnou chirurgii stanoví minimálně pět let specializované přípravy, proto i v našem případě lékař bohatě splňuje podmínky pro uznání kvalifikace. Žadatel navíc musí naplňovat i případné další podmínky pro výkon svojí profese, stanovené právním řádem hostujícího státu i pro vlastní státní příslušníky.

Tolik tedy závěrem k připravované reformě, která svým obsahem sjednocuje systém uznávání profesních kvalifikací (nejen) lékařů, což má význam zejména z hlediska přezkoumání výše popsanou procedurou (tj. pro postup kompetentního úřadu), protože přesně stanoví podmínky pro uznání dosažené lékařské kvalifikace (viz tabulky v Doložce V. návrhu). Tento krok zajistí povede k větší právní jistotě žadatelů o výkon soukromé lékařské praxe v hostujícím státě a zjednodušení celého řízení. Reforma jinak nepřináší žádné další změny v postavení žadatelů v řízení o uznání kvalifikace.

Literatura

1. JUDr. Jana Svatoňová: Postavení lékařů v EU, Zdravotnické právo v praxi 2/2003, vydavatelství Solen
2. Case C-221/89, R. v. Secretary of State for Transport, ex p. Factortame (1991) ECR I-3905, (1991) 3 CMLR 589, para. 20
3. Přímý účinek z hlediska obsahu normy je možný tam, kde její příslušné ustanovení je obsahově jednoznačné a jeho aplikace není vázána na žádnou podmínku a není závislá na žádném dalším právním úkonu či aktu evropského nebo vnitrostátního orgánu. Z hlediska soudního rozhodování, jde o normu, která je přímo aplikovatelná soudem na konkrétní případ.
4. Evropský soudní dvůr konstatoval, že navzdory požadavku čl. 44 Smlouvy o ES, aby byly přijaty prováděcí směrnice k čl. 43 (svoboda usazování), lze čl. 43 aplikovat přímo na základě zásady zákazu diskriminace podle státní příslušnosti (tedy nezávisle na přijetí prováděcích směrnic). Tím však čl. 43 podle Evropského soudního dvora neztrácí svůj význam, neboť svým obsahem umožňuje výkon lékařského povolání v situaci, kdy osoba dosáhla lékařského vzdělání ve státě své státní příslušnosti a v druhém členském státě se plánuje usadit a zahájit lékařskou soukromou praxi.
5. Case 71/76, Thieffry v. Conseil de l'Ordre des Avocats a la Cour de Paris (1977) ECR 765, (1977) 2 CMLR 373, para 17.
6. K tomu v podrobnostech článek uvedený pod poznámkou 1.
7. Case C 154/93, Tawil-Albertini v. Ministre des Affaires Sociales (1994) ECR I-451.
8. K tomu v podrobnostech článek uvedený pod poznámkou 1.
9. Zmíněná směrnice obsahuje výčet certifikátů (o dosaženém vzdělání) jednotlivých členských zemí, který je každý hostující členský stát povinen lékaři uznat. Současně je článkem 23 směrnice vymezeno, jaký rozsah znalostí a dobu studia (přinejmenším šest let) má daný certifikát prokazovat. Ve zvláště odůvodněných individuálních případech lze osobě udělit výjimku z požadovaného denního studia. Členské státy, které nevyžadují úplné vzdělání dle podmínek článku 23, si stanoví národní úpravou absolvování speciální přípravy (studia) pro výkon lékařského povolání (článek 30 a násl.) v hostujícím členském státě. Uznání certifikáty mají stejný účinek (tj. umožňují výkon lékařského povolání) na území státu příslušnosti, jako v hostujícím státě.
10. K tomu v podrobnostech článek uvedený pod poznámkou 1.
11. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on the recognition of professional qualifications, COD/2002/0061, Official Journal C181E of 30. 7. 2002.